

ANEXOS

ANEXO 1: Obra de teatro

Estes diálogos son unha mostra; pódense ampliar ou resumir segundo a idade dos rapaces. Dependendo do número de rapaces, engadíranse personaxes como franceses, vigueses. Se non chegan, os franceses serán sempre os mesmos nas distintas escenas e os vigueses tamén.

O narrador ten todo o texto, os demais divídense as escenas.

1º ESCEA

Narrador: Napoleón e Carlos IV reúnen en Francia, en Fontainebleau e deciden que as tropas francesas atravesarán España coa escusa de invadir Portugal, que era aliada de Inglaterra e inimiga de Francia e España. O rei Carlos IV e a súa man dereita, Godoy, permíteno e asinan.

- **Napoleón:** Meu estimado rei Carlos IV, temos que facer algo contra a nosa inimiga Inglaterra. Coido que o mellor é que ataquemos e invadamos Portugal, que é a súa aliada, pero para iso teño que atravesar España coas miñas tropas.
- **Carlos IV:** Estou de acordo, hai que acabar cos ingleses e portugueses, pero non pensarás invadir o meu país, ¿non si?
- **Napoleón:** Non home non, eu só quero invadir Portugal.
- **Carlos IV:** Moi ben, trato feito. Asino o tratado.

Narrador: Carlos IV vaise.

- **Napoleón:** Meus xenerais (Murat, Soult, etc) preparádevos, que imos invadir tamén España coa escusa de invadir Portugal.

2º ESCEA

Narrador: As tropas francesas entran en España e Madrid, a poboación revélase e quere que abdique o rei e marchen os franceses. Piden que Fernando VII, o príncipe, sexa nomeado rei. A familia real española é levada a Baiona (Francia) por Napoleón, e alí obrígaos a abdicar no seu favor. Napoleón entrégalle a coroa de España ao seu irmán, Xosé I, máis coñecido por Pepe Botella ou o rei de copas...

- **Napoleón:** Meu querido rei Carlos IV, tes que abdicar porque non podes volver ao teu país.
- **Carlos IV:** O pobo español quere ao meu fillo como rei.
- **Fernando VII:** Eu quero ser rei de España e sereino.
- **Napoleón (Enfadado):** Basta xa, agora mesmo sodes os meus prisioneiros e ides abdicar en min.
- **Carlos IV:** Está ben, douche a coroa de España. (Dálla).
- **Napoleón:** Meu querido irmán, Xosé, pasas a ser o novo rei de España co nome de Xosé I. (Ponlle a coroa). Xenerais do exército francés, ocupade toda España.

3º ESCEA

Narrador: En España toda a poboación rebélase, Madrid érguese contra os franceses o dous de maio e o resto das vilas e comunidades rebélanse pouco a pouco. En Galicia fórmase a Xunta do Reino de Galicia, que xura fidelidade a Fernando VII e recruta xente para a loita contra os franceses. Pero ¿que pasa en Vigo mentres tanto?

- **1º Pescantina ou pescador do Berbés:** Escoitaches o que din?
- **2º Pescador ou pescantina:** De que falas? Do cambio de alcalde?
- **1º:** Non home, da chegada dos franceses. Disque veñen para aquí, hai que estar preparados para a loita.
- **2º:** Que veñan, ho, que veñan, que imos facer rizos cos seus canóns...

Narrador: O novo alcalde Vázquez Varela e o gobernador Villavicencio están preocupados. Os franceses son moitos e ben armados, e en Vigo apenas quedan 200 soldados da Milicia Honrada e moi poucas armas.

- **Vázquez Varela:** Que facemos? Se nos enfrontamos cos franceses isto será unha masacre, morrerá toda a vila.
- **Villavicencio:** Estou de acordo. Hai que procurar outra solución.
- **Vázquez Varela:** Qué tal se pactamos con eles e lles facemos crer que nos rendemos para logo amolalos?
- **Villavicencio:** Probemos, é mellor iso que un baño de sangue inútil.

Narrador: O 31 de xaneiro de 1809, os franceses chegan a Vigo e entran pola porta da Gamboa. Reúnense coas autoridades. É a capitulación honrosa.

- **Vázquez Varela:** Entregámoslles a vila, pero a cambio queremos que dentro das murallas poida seguir vivindo o pobo, e ademais, 50 deles armados para a nosa defensa. Nós dimitiremos dos nosos cargos.
- **Chalot:** Non, prohíbolles que dimitan, van seguir nos seus cargos e colaborando con nós, pero aceptamos as condicións da capitulación.

4º ESCEA

Narrador: A partir daquel momento, a poboación, homes, mulleres, cregos de dentro das murallas e de fóra, das parroquias limítrofes (Bouzas, Valadares, Castrelos, etc) fanlle a vida imposible aos franceses. Róubanlles as armas, a pólvora, non lles deixan comida, e os franceses non tiñan apoios no exterior.

- **Muller viguesa:** Ola soldado. Qué guapiño me es, ¿por que non mercas un pouco de pan?.
- **Francés 1º:** Está ben, boa moza.
- **Muller viguesa:** (Róuballe a pólvora e vaise).
- **Crego Villageliú disfrazado:** (Atópase cos franceses e róuballes as armas mentres estes andan nunha taberna) (Lévaas fóra da muralla para armar ao pobo).
- **Franceses na taberna xogando ás cartas.** (Dous ou tres). Non se decatan de que lles levan as armas.

5º ESCEA

Narrador: Xa o pobo está canso dos franceses. Estes non poden saír das murallas porque están cercados por 4000 homes e mulleres e apenas teñen que comer. Dende dentro tamén o pobo está contra eles. Fóra xúntanse importantes xefes militares e guerrilleiros como Cachamuíña e Morillo. O xeneral francés Chalot decide pactar a rendición e a marcha dos franceses nos barcos ingleses que había na ría, o Libelly e o Venus. Chalot reúnese con Colombo, o representante militar da milicia, e co comandante do Libelly.

- **Colombo:** Falo no nome das milicias e guerrilleiros vigueses que teñen cercada a vila. Ou marchades e subides ás fragatas inglesas, ou atacaremos.
- **Chalot:** Estamos dispostos a asinar un acordo de rendición, pero pídovos unhas horas máis.
- **Colombo:** Douvos unhas horas máis, pero avísovos de que non intentedes gañar tempo. Nada de trampas.

6º ESCEA

Narrador: O pobo de Vigo cánsase de esperar. Os franceses andaban a retrasar a rendición porque agardaban reforzos. A noite do 27 de marzo de 1809 comeza o ataque. As fragatas inglesas bombardean os castelos e a milicia e o pobo sitúanse en distintas portas dispostos a entrar. Na porta da Gamboa acontece o seguinte:

- **Carolo:** Ataquemos! A por eles! (Colle a macheta e ataca a porta. Morre baixo os balazos dos franceses).
- **Cachamuíña:** (Colle a macheta de Carolo e segue a derribar a porta malia que recibe tres balazos). (A porta cae e entra o pobo de Vigo).
- **Pobo de Vigo:** (Varios personaxes entrando e gritando: A por eles!). (Dende dentro tamén se dispara aos franceses).
- **Franceses:** (Foxen ao castelo e refúxianse alí).

7º ESCEA

Narrador: Os franceses réndense o 28 pola mañá, deixando todo nas murallas, incluído o baúl do seu xefe, o mariscal Soult, e o seu sable. Abandonan a vila rumbo ao Berbés e ás fragatas inglesas.

- **Pobo de Vigo:** (Apupos e insultos aos franceses).
- **Franceses:** (Abandonan amoucados a cidade).
- **Un vigués:** Chegan reforzos franceses! Temos que botalos fóra xa!.
- **Pobo de Vigo:** (Saca as armas e bota fóra os franceses á forza guindándoos á auga).
- **Franceses:** (Foxen correndo e algúns morren ou caen á auga).

8º ESCEA

Narrador: O pobo de Vigo e as autoridades celebran a Reconquista. Vigo foi a vila na que menos tempo estiveron os franceses, só 58 días. A vila é nomeada Cidade Leal e Valorosa e xura fidelidade ao rei Fernando VII.

- **Pobo de Vigo (3 ou 4). Os mesmos que antes:** Somos libres! Fóra os franceses! Vamos á Colexiata a darlle as grazas ao Cristo da Vitoria!.
- **Pobo de Vigo (3 ou 4):** Bailemos e bebamos! Fóra Napoleón! Viva España, Galicia, Vigo e o rei Fernando VII!. (Festa rachada).

ANEXO 2: A historia incompleta

Este é un exemplo de historia incompleta que poden cubrir os rapaces mentres repasan os coñecementos adquiridos.

Despois de que o emperador francés _____, pedise permiso ao noso rei, Carlos IV, para atravesar España e atacar _____, o noso país é invadido pouco a pouco. O pobo de Madrid é o primeiro en rebelarse o dous de _____ de maio de _____. Os franceses acaban chegando a Vigo cando _____ é alcalde da vila _____. En Vigo o pobo dedicábase a _____ e os barrios con máis movemento eran o Areal e o _____. Como a Xunta do Reino de Galicia convocara aos homes á loita, Vigo estaba desgornecida. O alcalde e o gobernador militar teñen que tomar unha decisión: capitulación ou loita?. Decidíronse pola _____. Decatáronse de que debían evitar unha loita desigual e un derramamento de sangue inútil. Como se ían enfrontar _____ milicianos vigueses contra os escuadróns franceses?. Usaron a estratexia e o diálogo, enganando aos franceses e tramando o cerco á vila xunto cos de fóra. Fóra vaise xuntando xente disposta a liberar a vila ao mando de militares como _____ e de cregos como o cura de _____. Os franceses non tiñan apenas víveres, e fóra da muralla xuntáronse uns 4000 homes. Chalot decide capitular pero pide máis tempo. Ao final, o día 27 de marzo á noitiña comeza o asalto. Un vello mariñeiro do Berbés, de nome _____, colle unha machada e ataca a porta da _____. O día seguinte os franceses réndense e embarcan nas fragatas dos nosos aliados, os _____. Vigo vai deixar de ser unha vila e vaise converter nunha _____ fiel, leal e valorosa. Os franceses só estiveron aquí _____ días. Todos os anos celébrase a Reconquista de Vigo lograda o _____ de 1809.

ANEXO 3: O plano

Plano de Vigo do XIX e plano de Vigo actual. Tamaño folio para fotocopiar.

ANEXO 4: Verdade ou mentira

Exemplo do xogo VERDADE OU MENTIRA. Pódense cambiar as preguntas, ampliar e adaptalas á idade.

- O bicentenario da Reconquista será no 2009.
- Xosé I ou “Pepe Botella” era irmán de Napoleón.
- Vigo foi sempre unha cidade leal e valorosa.
- Adeus en francés dise *au revoir*
- Elvira foi unha importante batalla contra os franceses na Coruña.
- Os cregos como Vázquez Varela tamén loitaron.
- Carolo recibiu tres disparos tirando á porta da Gamboa.
- En Vigo houbo moitos mortos na Reconquista.
- Vigo foi a vila de España menos tempo ocupada polos franceses.
- As rúas da vila viguesa do XIX eran amplas e limpas.
- Vigo vivía principalmente do mar.
- Cando marcharon os franceses, o noso rei pasou a ser Fernando VII.
- O pobo de Vigo venceu grazas á intelixencia e á unión.
- Goya foi o pintor de Carlos IV e da Guerra de Independencia.
- O Cristo da Vitoria non existía antes da Reconquista.
- Vázquez Varela e Villavicencio foron intelixentes e usaron a diplomacia para que non houbera un baño de sangue.
- En Vigo non queda nada que lembre a Reconquista.
- As fragatas inglesas chamábanse Cliveliny e Venus.
- A Xunta do Reino de Galicia xuráballe fidelidade a Fernando VII, non a Carlos IV.
- Vigo pertencía no XIX á provincia de Tui.

Esperamos que estas propostas sexan útiles, do seu agrado e lles saquen utilidade.